

SV

SV

SV

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 10.1.2011
KOM(2010) 810 slutlig

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Lägesrapport efter halva tiden om genomförandet av programmet ”Kultur”

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Lägesrapport efter halva tiden om genomförandet av programmet ”Kultur”

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	INLEDNING.....	3
2.	BAKGRUND	3
3.	DEN EXTERNA UTVÄRDERINGEN.....	4
3.1.	Utvärderingsmetod och syfte	4
3.2.	Metoder	4
3.3.	Undersökningsresultat.....	5
4.	De viktigaste rekommendationerna i utvärderingen och kommissionens kommentarer	8
5.	Kommissionens slutsatser	11

1. INLEDNING

Denna rapport läggs fram i enlighet med artikel 13.3 a i beslut nr 1855/2006/EG¹ av den 12 december 2006² om inrättande av programmet Kultur (nedan kallat *programmet*) där det föreskrivs att en lägesrapport efter halva tiden om resultaten och de kvalitativa och kvantitativa aspekterna av genomförandet av programmet senast den 31 december 2010 ska läggas fram för Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och social kommittén samt Regionkommittén. Här presenteras kommissionens ståndpunkt beträffande de viktigaste slutsatserna och rekommendationerna i den slutliga utvärderingen av programmet efter halva löptiden. Utvärderingen finns på följande Internetadress:

http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc539_en.htm

2. BAKGRUND

Enligt beslut nr 1855/2006/EG (nedan kallat *beslutet*) är programmets övergripande mål att stärka det kulturområde som delas av människorna i Europa och som grundar sig på ett gemensamt kulturarv, genom att utveckla samarbetet på kulturområdet mellan skapande konstnärer, aktörer på kulturområdet och kulturinstitutioner, och på så vis främja framväxten av ett europeiskt medborgarskap. Detta mål ska uppnås genom programmets särskilda mål, nämligen

- att främja rörlighet över gränserna för personer som arbetar inom kultursektorn.
- att uppmuntra transnationell rörlighet för konstverk liksom för konstnärliga och kulturella produkter, och
- att uppmuntra till dialog mellan kulturerna.

---

¹ EUT L 372, 27.12.2006, s. 1.

² Ändrat genom beslut nr 1325/2008 av den 16 december 2008, EUT L 348, 24.12.2008, s. 128.

I programmet finns tre huvudområden. Dessa är följande:

- Programområde 1: stöd till kulturinsatser, i synnerhet fleråriga samarbetsprojekt, samarbetsinsatser och särskilda insatser.
- Programområde 2: stöd till organisationer som är aktiva på kulturområdet på europeisk nivå.
- Programområde 3: stöd till analyser samt till insamling och spridning av information och till insatser avsedda att maximera verkan av projekt som rör europeiskt kultursamarbete.

I programområde 1 ingår kultursamarbete, bidrag till översättningar av skönlitteratur, särskilda insatser, inbegripet stöd till samarbete med tredjeländer, Europeiska kulturhuvudstäder, samt fyra europeiska pris inom kultur. De två sistnämnda insatserna förvaltas direkt av kommissionen (generaldirektoratet för utbildning och kultur), medan de övriga förvaltas på kommissionens vägnar av kommissionens genomförandeorgan för utbildning, audiovisuella medier och kultur (nedan kallat genomförandeorganet).

Programmet har antagits för tiden 1 januari 2007-31 december 2013. Rapporten omfattar alla programområden (med undantag av Europeiska kulturhuvudstäder, som utvärderas separat³) och hela det geografiska området under de tre första åren av programmets löptid.

3. DEN EXTERNA UTVÄRDERINGEN

3.1. Utvärderingsmetod och syfte

ECOTEC Research and Consulting Ltd valdes ut för att genomföra den externa oberoende utvärderingen. Syftet med utvärderingen var att bedöma hur programmet genomfördes och hur dess mål hade uppnåtts, rapportera om hur de insatser som hittills antagits hade bidragit till målen i beslutet och till de övergripande målen för EU:s verksamhet inom kultur enligt artikel 167 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, samt ge material till utarbetandet och genomförandet av framtida program inom kultur som kan följa på det aktuella programmet.

3.2. Metoder

Den externa utvärderarens metod bygger på en rad utvärderingsfrågor där man använder de väsentliga kriterierna som gäller relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och hållbarhet. I metoderna ingick dokumentationsundersökning (inklusive en granskning av programuppgifter), en granskning av ett stickprov handlingar om projekt som fått bidrag, 78 intervjuer med bidragsmottagare, kontoren för programmets genomförande och andra intressenter, en särskild målgrupp, ett Informationsutbyte med ”Kultur”-programmets förvaltningskommitté, samt elva fallstudier av projekt. Man genomförde två enkäter på nätet: en undersökning av organisationer som fått stöd ur programmet och en undersökning av förlag som fick bidrag till översättningar av skönlitteratur. Det var god svarsfrekvens för båda enkäterna, med 50 % respektive 40 %, och svaren inkom från 34 länder.

---

³ Man har emellertid tagit med i denna rapport komplementariteten mellan Europeiska kulturhuvudstäder och programmet i övrigt.

3.3. Undersökningsresultat

1. Relevans

I utvärderingen dras slutsatsen att programmet ”Kultur” spelar en enastående roll i främjandet av samarbete över gränserna, främjandet av lärandet av varandra och professionaliseringen av sektorn, samt när det gäller att ge Europas medborgare bättre tillgång till europeiska verk som uppkommit utanför det egna landet. Indirekt bidrar programmet till innehållsutveckling, vilket är väsentligt för hållbar tillväxt och sysselsättning och främjar nya, kreativa och innovativa riktningar.

I rapporten betonas att programmet spelar en väsentlig roll för respekten för Europas kulturella och språkliga mångfald och för att säkerställa att det europeiska kulturarvet skyddas och utvecklas, enligt vad som föreskrivs i artikel 3.3, i den konsoliderade versionen av EU-fördraget och i artikel 167 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (i synnerhet artikel 22) och EU:s skyldigheter i egenskap av part i Unescos konvention om främjande av och skydd för mångfalden av kulturella uttryck.

Programmets mål har bidragit till de mål som fastställs i artikel 167, enligt vilket unionens insatser ska stödja och komplettera medlemsstaternas verksamhet när det gäller att förbättra kunskaperna om och att sprida de europeiska folkens kultur och historia, bevara och skydda det kulturarv som har europeisk betydelse, icke-kommersiellt kulturutbyte samt konstnärligt och litterärt skapande.

Trots att programmet är äldre än den nya europeisk kulturagendan finns det starka kopplingar mellan dem. Vissa stödformer är direkt kopplade till dessa politiska processer (plattformar i det civila samhället, grupperingar för politisk analys och undersökningar), medan andra former inte har någon direkt koppling men dock har potentialen att ge goda exempel på praxis och lärdomar som kan ge näring till de politiska processerna (samarbetsprojekt, särskilda insatser och översättning av skönlitteratur).

Vad gäller samarbetsprojekten (i alla former) som utgör merparten av de projekt som fått bidrag, samt stöd till organisationer som omfattar hela EU, är dessa starkt relevanta i förhållande till alla de tre särskilda målen. De erbjuder i synnerhet möjlighet till direkt stöd till rörlighet samt verksamhet som inbegriper spridning av verk. Kraven på partnerskap i andra länder säkerställer att det finns ett mått av interkulturell dialog i verksamheten, eftersom man sammanför människor med olika kulturella bakgrunder. Trots att de flesta projekt främjar dialogen mellan kulturer är den typ av särskilda insatser som behövs för att uppnå detta mål inte alltid lika tydlig jämfört med de övriga två målen. Dialogen mellan kulturer är därför för det mesta (dock inte alltid) en sidoprodukt av projekten snarare än deras främsta mål. Skönlitterära översättningar utgör ett mycket konkret bidrag till målet med spridning över gränserna och indirekt till dialogen mellan kulturer.

I utvärderingen rekommenderas att det vore viktigt att se över programmets mål i framtiden för att ta hänsyn till den senaste utvecklingen både inom EU:s politik (till exempel Europa 2020-strategin och den europeisk kulturagendan) samt de förhållanden som påverkar kultursektorn och dess behov under den kommande tiden (som globaliseringens effekter och den digitala omvandlingen).

2. Ändamålsenlighet

Av granskningen av projektdokumentationen och undersökningarna framgår att programmet allmänt lyckats uppnå sina resultat och effekter, med en betydande hävstångseffekt. Följande sifferuppgifter får tjäna som bevis. Mer än 700 bidrag beviljades till verksamma inom kultur under åren 2007-2009, vilket omfattade sammanlagt cirka 3 000 organisationer om man räknar in samorganisatörerna, och utbetalningarna utgjorde sammanlagt mer än 120 miljoner euro. Kravet på samfinansiering ledde till mobilisering av andra medel på nationell nivå. Den verksamhet som fick stöd når ut till en vidare publik och ger större tillträde till europeisk kultur. Bidragen till skönlitterär översättning har stött översättningen av mer än 1 600 böcker under de tre åren och gett cirka 1,4 miljoner läsare tillgång till (ny) europeisk litteratur.

Europeiska kulturhuvudstäder drar regelbundet till sig miljoner besökare och sysselsätter tusentals frivilliga. Under 2008 besöktes Liverpool av 10 miljoner personer. Europeiska kulturarvsdagarna 2009 drog till sig 25 miljoner besökare i hela Europa och European Border Breakers Awards nådde ut till hundratusentals européer via sändningar av tolv tv-bolag, 24 radiobolag i 24 länder samt Internet.

De flesta projektledarna ansåg att den verksamhet som de hade företagit för att uppnå målen hade varit framgångsrik.

Det finns inga exakta uppgifter om art, form eller innehåll på den kulturverksamhet som får bidrag, varken i beslutet om inrättande av programmet eller i den aktuella programhandledningen. På så sätt är programmet tillräckligt flexibelt för att verksamma inom kultursektorn ska kunna anpassa det till sina behov.

Förutom programmets uttalade mål har projekten ofta även andra syften. Verksamheten är vanligtvis antingen kulturverksamhet (inbegripet konstnärliga utbyten, gemensamt skapande, samproduktioner, turnéer och festivaler samt utbyte av verk), eller stödverksamhet (utbyte av erfarenheter, nätverksarbete, tillhandahållande av information och praktiskt stöd till operatörer, utbildning, fortbildning och forskning).

Dessa typer av verksamhet genomförs via många olika insatser. Rörlighet för kulturverksamma och för verk har vanligtvis varit integrerade insatser, till exempel när organisationer för scenkonst reser för att ge föreställningar av nya verk eller konstnärer som skapar och ställer ut nya verk samtidigt som de förflyttar sig. Man når ut till allmänheten via föreställningar inför publik, utställningar, ibland TV och radio och naturligtvis Internet.

I enkäten anges att kostnaderna utgör det största hindret mot samarbete över gränserna, och följaktligen brukar projekten inte vara längre än den tid de får bidrag, vilket till stor del beror på de extra kostnaderna som samarbete över gränserna medför. De finns dock långvariga fördelar tack vare programmets roll när det gäller följande:

- Främjandet av artisternas färdigheter och karriärer tack vare rörlighet.
- Lärandet av varandra via transnationella utbyten, nätverk och experimentering, ofta på områden och inom specialiseringar där färdigheter och kunnande är geografiskt spridda runt om i Europa, vilket leder till skalfördelar och främjandet av sektorns professionalisering, i synnerhet med tanke på verksamhet i en global miljö.
- Åtgärdande av den geografiska obalansen genom stöd, via programmets samarbetsdynamik, till artister i länder med sämre resurser.
- Bidrag till spridning av europeiska verk som uppstått utanför publikens hemland eller i samarbete, vilket ger allmänheten bättre tillträde till sådana verk.

- Främjande av ett mer öppet och internationellt synsätt bland enskilda och organisationer.

Skönlitterär översättning utgör den största obalansen i programmet. Trots att stödet utgjorde ett avsevärt bidrag till spridningen av skönlitterära verk och på så sätt ökade tillträdet till europeisk litteratur från andra länder än det egna, sker översättningarna övervägande från engelska och franska (mer än fyra översättningar av tio), och mer än hälften av översättningarna sker till något av dessa fem språk: italienska, ungerska, slovenska, bulgariska och grekiska. Det finns därför outnyttjade möjligheter att främja kulturell mångfald genom att man skulle kunna översätta mer till vissa av de europeiska världsspråken, som kan tjäna som källspråk till vidare översättningar till andra språk.

Därför drar man i utvärderingen slutsatsen att programmet har effektivt främjat kultursamarbete över gränserna, stött artistiskt och litterärt skapande och förbättrat spridningen av kulturella uttryck. På så sätt utgör programmet ett betydande bidrag till fördragets allmänna syfte att främja kulturell mångfald i hela Europa, alltmedan man framhäver det gemensamma kulturarvet.

3. Effektivitet

Det har varit mycket efterfrågan i förhållande till tillgängliga medel, och endast cirka en av fyra ansökningar om samarbetsprojekt har beviljats bidrag, och bara cirka en av tre ansökningar från organisationer som är verksamma på europeisk nivå. Andelen beviljade bidrag till skönlitterära översättningar var högre, i och med att cirka hälften fick bidrag, men denna nivå på uttryckt efterfrågan återspeglar inte konstaterandet att fler översättningar behövs till vissa dominerande språk (i synnerhet engelska). Det bör noteras att det även finns ett mer allmänt latent behov som inte återspeglas i antalet inlämnade ansökningar, eftersom faktiska bidragsbehov i vissa fall inte leder till ansökningar (till exempel på grund av svårigheter att anskaffa matchande bidrag ur andra källor).

Hittills ligger utgifterna ungefär som förväntat, vilket även gäller fördelningen mellan de olika programområdena. Det är emellertid tveksamt om det relativt begränsade antalet tredjelandsprojekt som skulle kunna få bidrag ur budgeten kan leda till någon kritisk massa för länderna i fråga.

Ansökningsförfarandets och programförvaltningens effektivitet har avsevärt förbättrats jämfört med det föregående programmet, Kultur 2000. Ändringar i förfarandet, däribland de ändringar som infördes genom beslut 1352/2008/EG beträffande kommittéförfarandet i artikel 9 har gjort ansökningsförfarandet tydligare och kortare (mellan 52 och 140 dagar kortare beroende på programområde). Ett antal förenklingar som kommissionen och genomförandeorganet gjort har förenklat de administrativa kraven för de sökande. Deltagarna i programmet är allmänt sett nöjda med dessa ändringar och med programhandledningen som infördes för att ge de sökande utförlig och mer stabil information om hur man ansöker om bidrag.

Kulturkontaktpunkterna ger fortfarande tillfredsställande service och de ändringar som nyligen införts i deras arbetssätt framskrider på ett tillfredsställande sätt trots att de är på ett tidigt stadium, och bidrar bland annat till att förstärka förhållandet mellan kontaktpunkterna och genomförandeorganet. "Kultur"-programmets synlighet och kommissionens spridningsverksamhet får allmänt ett tillfredsställande betyg av bidragsmottagarna, men det finns också belägg för att mer skulle kunna uppnås, i synnerhet via fler spridningsinsatser på EU-nivå, även om man betonar att även dessa har avsevärt förbättrats sedan programmet Kultur 2000.

Utvärderingens övergripande slutsats om effektivitet är att programmet för det mesta uppfyllt förväntningarna vad gäller deltagande av typer av organisationer och geografisk jämvikt. En rad olika ideella kulturorganisationer och små och medelstora organisationer har också kunnat delta. Mer än hälften av deltagarna hör hemma inom scenkonst, men det finns också en relativt hög andel ”sektorsövergripande” verksamma vilket återspeglar den samtida kulturverksamhetens mångfasetterade natur. Vad gäller andelen ansökningar (vilket inte nödvändigtvis återspeglas proportionellt i andelen beviljade bidrag) uppvisar mönstret allmänt en tillfredsställande koppling mellan deltagande och landets storlek med det stora undantaget vad gäller skönlitterär översättning.

4. Hållbarhet

Vad gäller hållbarhet har många samarbetsprojekt lett till uppföljningsverksamhet, lagt gedigna grunder för framtida verksamhet, främjat vinster på lång sikt och bildat starka partnerskap som kan håll. Emellertid beror deras löpande samarbete till stor del på att en organisation har kapacitet att fortsätta det internationella samarbetet när projektbidraget tagit slut. I många fall har de kostnader som samarbete över gränserna medfört lett till att man inte, eller bara i begränsad utsträckning, kunnat fortsätta verksamheten efter projektens avslutande. Enligt rapporten utgör den kulturella och språkliga splittringen i Europa samt det aktuella ekonomiska läget och dess inverkan på offentliga utgifter inom konst och kultur en utmaning för fortsatt rörlighet och spridning, för kapacitetsuppbyggnad och på så sätt för den långsiktiga utvecklingen inom sektorn.

Vad gäller organisationer som är verksamma på europeisk nivå och som får stöd inom programområde 2 finns det belägg för att ett antal av dessa skulle kunna fortsätta i någon form utan EU-bidrag, fastän i mindre skala.

Titeln Europeisk kulturhuvudstad har ofta lett till varaktiga effekter för städerna i form av ny infrastruktur för kultur samt kulturverksamhet, större kapacitet inom den lokala kultursektorn och kulturförvaltning, ett mer dynamiskt kulturliv och en mycket bättre bild av staden.

4. DE VIKTIGASTE REKOMMENDATIONERNA I UTVÄRDERINGEN OCH KOMMISSIONENS KOMMENTARER

Utvärderaren utfärdade 17 rekommendationer med ledning av konstaterandena. Rekommendationerna anges kursivt, med kommissionens ställningstagande i normalt typsnitt och under två huvudkategorier, beroende på om de gäller det fortsatta genomförandet av det nuvarande programmet Kultur fram till 2013 eller utformningen av det nya programmet efter 2013.

1. Det nuvarande programmet

Rekommendation 1

Kommissionen bör fortsätta med att se över nivån på bidragen till översättning av skönlitteratur för att se till att de överensstämmer med rådande marknadspriser i varje land.

Rekommendation 2

Det finns ingen direkt fördel med att fortsätta stödja festivaler som ett enskilt område inom programområde 2. Detta stöd har ändrats i den nya programhandledningen från maj 2010

med ett särskilt underområde inom programområde 1 så att festivalerna kan stödjas i form av projekt istället för driftsbidrag. Festivaler kan även fortsätta att söka bidrag till samarbetsprojekt om de uppfyller de relevanta kriterierna, till exempel om de grundas på ett samarbetsavtal.

Rekommendation 3

Man bör fullborda införandet av ändringar i kulturkontaktpunkternas arbetsätt och göra de nödvändiga justeringarna under loppet av processen, så att det ständigt förbättras och ger bästa möjliga service till dem som är verksamma inom kultur.

Rekommendation 4

Kommissionens eller genomförandeorganets årliga besök hos projekten bör fortsätta så att bidragsmottagarna får hjälp och kommissionen och genomförandeorganet blir bekanta med projektens innehåll.

Rekommendation 5

I de slutliga rapporterna bör man begära från samarbetsprojekten och de organisationer som är verksamma på europeisk nivå att de anger antalet personer som deltagit i rörlighet.

Rekommendation 6

Man bör fortsätta de nuvarande ansträngningarna att göra PR för projektresultat via årliga konferenser och publikationer och, om det finns resurser till detta, överväga framtida insatser av detta slag. Kulturkontaktpunkterna skulle kunna bjuda in projektledare till lokala informationsdagar där de berättar om sina erfarenheter.

Kommissionens ståndpunkt:

Kommissionen instämmer allmänt sett med dessa rekommendationer. År 2007 inledde kommissionen en omfattande förenkling som avsevärt förbättrade förvaltningen och genomförandet av det aktuella programmet, inbegripet många aspekter som tas upp i utvärderingsrapporten, och dessa har uppskattats avsevärt av intressenterna.

Sedan 2010 får festivaler stöd i form av projekt istället för via driftsbidrag. Som det nämns i rapporten har rekommendation nr 2 därför redan genomförts. Vad gäller rekommendationerna nr 1 (schablonbidrag till översättningar av skönlitteratur ses över vartannat år; eftersom detta gjordes senast i början av 2010, planeras nästa översyn till 2012); nr 3 (kulturkontaktpunkternas arbetsätt med avsikten att förbättra servicen har genomförts fullt ut från och med 2010 och kan under aktuella förhållanden anses vara stabilt så länge det aktuella programmet varar) samt nr 4 (fler besök hos projekt, huvudsakligen av genomförandeorganet, gör det möjligt för genomförandeorganet och för kommissionen att få mycket bättre insikt i den verksamhet som får stöd, vilket leder till bättre övervakning och PR), har kommissionen redan gjort de nödvändiga ändringarna i det aktuella programmets struktur. Det vore intressant om man kunde arbeta vidare med antalet enskilda som deltar i eller drar fördel av rörlighet, vilket förespråkas i rekommendation nr 5. Eftersom detta skulle innebära en viss ändring av genomförandeorganets mallar för slutrapporteringen från projekten måste man överväga när det vore lämpligast att införa denna eventuella ändring.

Vad gäller verksamhet för att främja projektresultat (rekommendation nr 6) kommer man att fortsätta med årliga konferensen och publikationer, och kommissionen kommer att undersöka vika ytterligare möjligheter som dess resurser tillåter. Vad gäller kulturkontaktpunkternas anordnande av lokala informationsdagar är redan många av dem sedan 2010 inriktade på att projekt som får bidrag ska dela med sig av erfarenheterna, och de tar med företrädare från kommissionen eller genomförandeorganet där detta är nödvändigt och möjligt.

2. Det framtida programmet

Rekommendation nr 7

Det framtida programmets allmänna och särskilda mål bör ses över så att de återspeglar den utveckling som ägt rum sedan det senaste programmet utformades, inbegripet förändringar som påverkar kultursektorn och kulturpolitiken, till exempel Europa 2020-strategin, dess flaggskepps initiativ samt Europeiska kulturagendan.

Rekommendation nr 8

Man bör överväga den lämpligaste nivån för maximal samfinansiering i programmet. En relativt låg nivå av maximal samfinansiering gör det möjligt att ge bidrag till fler projekt; emellertid kan en alltför låg bidragsnivå avskräcka operatörer från att ansöka om och genomföra ambitiösa projekt. Om samfinansieringen inte återspeglar verkligheten (till exempel betydande nedskärningar i offentliga utgifter på nationell nivå eller den ekonomiska nedgången som gör det svårare att anskaffa privat sponsring) kan ett stort antal verksamma inom kultur faktiskt bli uteslutna från att söka medel ur programmet, och detta skulle kunna förhindra programmen från att uppnå målen. För- och nackdelarna med samfinansieringsandelen bör därför noga bedömas i det framtida programmet i ljuset av målen och prioriteringarna samt de rådande förhållandena.

Rekommendation nr 9

Man bör fortsätta med det ämnesövergripande tillvägagångssättet vilket återspeglar utvecklingen på kulturområdet, däribland digitaliseringens effekter, där gränserna mellan sektorerna blir mer flytande och experiment mellan sektorer allt vanligare.

Rekommendation nr 10

Man bör överväga om åtskillnaden mellan fleråriga och tvååriga samarbetsprojekt bör behållas trots att de har samma mål.

Rekommendation nr 11

Man bör fundera över inslaget med tredjeländer, eftersom det aktuella tillvägagångssättet med att välja ut ett eller flera länder för ett visst år verkar ha en begränsad påvisad långsiktig verkan eftersom den saknar en kritisk massa.

Rekommendation nr 12

Eftersom många hinder mot rörlighet och spridning fortfarande finns trots den inre marknaden och den fria rörligheten för arbetstagare bör man överväga att ta med stöd till bättre information och handledning för de verksamma inom kultur som behöver arbeta i ett annat EU-land.

Rekommendation nr 13

Kommissionen och genomförandeorganet bör fundera över hur man kan uppmuntra till fler översättningar av skönlitterära verk från underrepresenterade språk (särskilt i de nya medlemsstaterna) till mer dominerande språk som engelska, franska, tyska och spanska, som ofta tjänar som utgångsspråk för vidare översättningar och skulle därför utgöra ett värdefullt bidrag till främjandet av kulturell och språklig mångfald. Man bör överväga andra initiativ som kan bidra till att främja litteraturöversättning.

Rekommendation nr 14

Man bör överväga att ändra kategorin "Nätverk för opinionsbildning" och gå tillbaka till "nätverk" eftersom organisationerna inte nödvändigtvis måste befatta sig med opinionsbildning för att vara av betydande nytta för artisters rörlighet, spridning av verk osv.

Rekommendation nr 15

Utvärderingen har visat att programmet behöver och kan uppmuntra nya, kreativa och innovativa riktningar och strukturer, men att kostnaderna som samarbetet över gränserna innebär kan försvåra upprätthållandet av strukturer eller projekt efter det att EU-bidraget tagit slut. Av detta skäl bör man fundera på hur framtida tilldelningskriterier kan hitta en jämvikt mellan uppmuntrandet av nya och innovativa aktiviteter och strukturer och samtidigt säkerställa att de etablerade strukturerna som har en fortsatt grundläggande uppgift i främjandet av programmets mål och ett klart europeiskt mervärde inte blir lidande.

Rekommendation nr 16

Man bör inför varje nytt program fundera över kulturkontaktpunkternas roll, arbetssätt och förfarande att utse dem. Vid behov bör dessa ses över så att de återspeglar det nya programmets behov och de bästa lösningarna i andra EU-program.

Rekommendation 17

Förvaltningen av det nya programmet bör bli så lätt och smidig som möjligt med hänsyn till de sökande och bidragsmottagarna, inom budgetförordningens möjligheter och med ledning av de framsteg som gjorts under det aktuella programmet.

Kommissionens ståndpunkt

Kommissionen instämmer allmänt sett i dessa rekommendationer, och kommer att beakta dem så långt detta är möjligt vid utarbetandet av förslaget till programmet efter 2013. Detta gäller såväl innehållet som förvaltningen, som kommissionen avser att hålla så effektiv som möjligt.

5. KOMMISSIONENS SLUTSATSER

Kommissionen instämmer i utvärderarens allmänna bedömning att programmet har en unik uppgift i främjandet av kultursamarbete över gränserna och främjandet av de fördelar som anges i avsnitten om resultaten. Programmet har på lämpligt sätt genomfört EU-verksamhet inom kultur enligt artikel 167 i fördraget och uppfyllt dess mål enligt vad som fastställdes i beslutet.

Av utvärderarens slutsatser framgår att man kan göra små förbättringar på ett begränsat antal områden och att deltagarna i allmänhet är nöjda med programmet och bekräftar dess unika europeiska mervärde. Utvärderingen bekräftar också att kultursektorns efterfrågan på EU-stöd av detta slag kan förbli ganska hög, eller rentav öka under de kommande åren, och att programmet bidrar till innehålls- och kunskapsutveckling som är avgörande för framtida hållbar utveckling och sysselsättning och nya kreativa och innovativa riktningar.

Kommissionen har sedan 2007 avsevärt intensifierat samråden med kultursektorn och är mycket uppmärksam på intressenternas åsikter i den processen, vilka har fått uttryck i denna utvärderingsrapport.

Som omnämns i avsnitt 4 har man i det aktuella ”Kultur”-programmet redan infört ett antal nya inslag och förbättringar, vilket i vissa fall föregick utvärderarens rekommendationer.

Kommissionen avser därför att beakta resultaten av denna utvärdering huvudsakligen vid utarbetandet av det nya EU-programmet inom kultur efter 2013.